

UPRZYW. WIADOM.

z CUDZYCH

KRAIOW.

A N N O

1730

z Włoch.

z Rzymu d. 28. Oſt. W sobotę prze-
szła odprawiono sołenne Obſekwie za
Kárdynała *Celigola* w Kościele Oycow
de Monte Sancto, gdzie ciało jego na
Katafalku *exhibebatur*, w przytomności
18. Kárdynałów y wielu innych lek-
Mcioſow. Ten zeszły Kárdynał dla na-
głej śmierci nie mógł uczynić Testa-
mentu, ani ſwoie *beneficia* Kościelne re-
zygnować, mówiąc tylko do Brata ſwe-
go, aby między domowych 2. Tyś. tá-
lerow rozdał, resztę zaś komu będzie ná-
leżało. Więc przez śmierć jego do Ka-
mery Apoſtolskiej 18500. Tálerow przy-
pádo. Powiadaia jednak, że Ociec S.
w poniedziałek ráno kazał Brata jegoż
do ſiebie zawołać, deklaruiąc mu tcy-
żę ſummy połowę dárovac. IMé Xdz
Mancini ſławny Káznodźciá w Wto-
rek ráno á po obiedzie IMé P. *Colonna*
Furyer wielki Páfacu Apoſtolskiego ná
ápoplexyá západłszy, w nocy náſtępujá-
cey *deceſſit*. IchMé *Belluga* y *Alberoni*
Kárdynałowie także *decumbunt*. IchMé
Guadagni Biſkup d. *Arezzo* y *Alemani*

Nuncyusz Neápolitański, przybyli tu w
przeſzły wtorek y bywłzy rázém przy-
putzczeni do przywitania Oycá S. iáko
krewni Iego, *tenerrimé* od niego przyięci
byli. Ociec S. odebrałszy we czwár-
tek wiadomoſć, że *Coscia* y *Fini* Kárdy-
náłowie ná dni kilka z Miáſta wyiechác
chcieli, kazał im powiedzieć, żeby ni-
gdzie nie wyieżdżali, *ex quo* teraz nie
ieſt bárdzo dobrze dywertowác ſię. *Spar-
gitur* że tenże *Beatiffimus* kopią proceſ-
ſu przeciwo tymże Kárdynałom uſor-
mowanego Ceſarzowi IMéi przeſłał, y
ná to reſponſ otrzymał, że Ceſarz IMé
curſum iuſtitie tánowac nie zechce. A
że IMé Pán *Coscia* Brát Kárdynała, te-
goż Imienia, po podány exekucyi, tu
ſię ſtawie niechce, aby ſię z tego, co
przeciwo niemu wniesiono, *juſtyſko-
wáł*, więc ſię Ociec S. miał reſolwować z
Nuncyáture Neápolitańskiej Piſarz d. *de*
Benevento poſłać dla przypoſzwania
Iego, aby ſię tu *in perſona* ſtawił, lecz
ten IMé w tym będąc przeſtrzcżony,
z Konwentu, do którego ſię był reitero-
wáł, ku Wenecyi uiechł. Kárdynał
Cinſuegos odebrał liſty od Xdza *Tambini*

Agen-

Agenta Krola IMeí Portugalskiego w Genewie rezydujacego, w ktorých go prosi, aby w Dateryi niektóre *Bullas dispensationum* dla Portugallii wyrobił, z czego *infertur*, że kombinacya między Stolicą Apostolską a Dworem Portugalskim, wkrótce *effectuabitur*.

z Hiszpanii.

z *Sevilly* d. 23. Okt. Przestęły szrody Krolestwo IchMę z Przecwiczną Familią swoją szczęśliwie tu z *S. Lucar* na Gáleryach rzeką *Gadalquivir* po wielu facytach dla wiatrow przeciwnych y niepogody podiętych, tu zawitali; w piątek zaś *Infant Don Louis* y *Infantka* młodsza lądem dla skabości zdrowia samym wieczorem przybyli. Ministrowie cudzoziemscy także już za Dworem powycieżdżali. Krol IMę *Martwisła Don Louis Bentivoglio* Brata rodzonnego tegoż Imienia Kardyńala, y wszystkich sukcesorow jego Senátorami Hiszpańskimi deklárował. Zawezoray przebiegl tu z Rzymu do *S. Lucar* kuryer, donosząc Nuncyuszowi *Aldobrandinemu* tę pocieszną nowinę, że go Ociec S. w raz z Nuncyuszami przy Wiedeńskim y Francuzkim Dworach będącymi, Kardyńalem denominowál, z kąd *praeponitur*, że pomieniony Kardyńal nie odwłocznie przybędzie, aby *Valedictionis* u Krola IMeí miał audyencyą.

z Francyi.

z *Wersalu* d. 7. Nov. Przestęłego wtorku iak w Wigilią wszystkich SS. Krol IMę, Orderem S. Duchá będąc przyozdobiony, w Asystencyi wielu Książat, Ministrow y innych IchMęw do Kaplicy Zamkowej poszedł, gdzie przy odprawiający się od Opata *de Choisent* Mszy S. na różnych chorych, podług zwyczaju, kładł ręce. Drugiego dnia zaś oboje Krolestwo IchMę w pomienionej Kaplicy *aderant* Nábożństwu,

y Krolowá IeyMę do Náyśw: **SAKRAMENTU**, przy celebrowancy od Kardyńala *de Fleuri* Mszy S. przystąpił. We czwórek Posel Wenecki IMę Pan *Mocenigo* y Posel Extraordynaryiny Szwedzki IMę Pán *Báron de Gredda*, bywłay Ministrem Pełnomocnym na Kongressie Sojsskim, mieli każdy z osobną u Krola IMeí z zwyczajnymi ceremoniami audyencyą: do ktorey *Martwisła de Caselar* także *admittebatur*, a potym Krol IegoMę do *Rambouillet*, mając się tam kilka dni słowami zabawić, wyjechał. Xiążę IMę *d' Aignan* Poslem do Dworu Rzymskiego od Krola IMeí denominowany, wszelkie do teyż podróży swoiey czyni *preparatoria* y już Krolewski do *Marseille* wyszedł Ordynans, aby tam dwá Gálery pogotowiu były, iż mogły za przybyciem Iego do *Civita Vecchia* z nim *excurrere*, na ktorých powracających, Kardyńal *de Polignac* do *Marseille* *speratur*. Powiadaia, że iak prędko tam stanie, tak zaraz do Arcybiskupstwa *d' Auch*, dla odbierania onego wposessyą, wyedzie. IMę P. *Hop* Posel Hollenderski w tym tygodniu drogę do *Hagi* *arripuit*.

z Anglii.

z *Richemond* d. 8. Nov. Przestęłego tygodnia Krolestwo IchMę z okazji Anniwersarzá Krolewny IeyMęi 22. lat mającey, tak od naszych iako y cudzoziemskich Ministrow zwyczajne odebráli Kongrátulacye, po ktorých cała Familia Krolewska publicznie obiadowawszy, wszystkiemu pospolstwu wołu pieczonego y piastwem domowym nadszianego, wystawiono, a wieczorem się w Málzkach przy różnych Illuminacyach y fajerwerkach, aż do północy trwających, dywerrowano. Już się dziś częś Bagażow Krolewskich do Páscu *St. James* ruszyła a jutro Dwór cały má tamás *subsequi*.

z Londynu d. 11. Nov. Złwczoráy Krolestwo IchMć z Riehemondu tu ná Rezydencyą zimowá do Pálaca St. James zawitali, gdzie záraz wszelkie uczyniono gotowości, dlá obchodzenia Festynu, z okázyi urodzenia Krolá IMći w 48 *atatis sua* roku, będącego. Iákoż się wczoráy wielu IchMćiów y Dám w iwie- enych sukniach do Dworu dlá złozenia Krolestwu IchMćiom powinšzowania, kiecháło, ktorzy u kilku stołów przy ogłosie wszystkich ármat, rezonáncyi trąb y korfów, *lautissime* tráktowani byli. Wieczorem się záś, po miáncy Wio- skicy Komedyi, táncem, gránicem y ro- żnemi dywertymentami, przy kószto- wnych illuminacyach, áż do dnia trwá- izzych, bawiono.

z Dánii.

z Kopenhagi d. 16. Nov. Krol IMć do tych czas jeszcze w *Friedrichsburgu* rezydujący, między innemi tę uczynił dyspozycyą, áby wszystkie nácyonálne Regimenty, z chłopstwá tylko złożone, káślowáne byli, z tym ordynáncem, áby monderunek y sztycelbę do Cenghusu tu- tecznego odwieziono. Xięźniczce Iey- Mći Szárlocie Amálij, Siestrze Krolá IMći Zámek *Hirschholm* z całym Po- wiátem, z Xięźniczce IeyMći Zofii ląd- widze Bábcce lęgo, Pálac *Legerpreis cum* *attinentijs* dlá ich rezydencyi, ássygn- wáno. Posłowie rośni y Ministrowie, przyázdu Krolá IMći, dlá złozenia kon- dolencyi, z wielkim tu oczekiwáią utę- sknieniem.

Z *Oldensse* mamy, że Krolowá IeyMć im dále- tym bárdziej ślábiecie, ile kiedy codzién nowe ná nie padáią áłteracye, iá- koż w tym tygodniu od Krola IMći rozkázano, áby wárta przy nicy będącá, pewnych Ministrow do nicy nie wpu- szczála; W publicznych tákże Modli- twách; zá Krolestwo IchMć y zá całą Fámilią odpráwiazających się, Krolowá

IeyMć wdowę wćáło nie wspomináią, co iá jeszcze bárdziej áłteruie, że przed- tym w stymie bywšzy, tak prędko wypá- dła z respektu.

z Szwecyi.

z *Stokholmu* d. 1. Nov. Iuż się czá- sy zimowc u náś tak pokázály, że dlá codziennych mrozów Porty cále pozá- mázály y Gálery z nich wychodzić nie- mogá. Závczoráy ósmierci przeszłego Krolá Duńského przez umyslnego Kro- łowi IMći *notificatum*. Ze záś cały Dwor *post fata* zeszłego Lándgráffa de *Hessen- Cassel* Oycá Krolá IMći w grubey zálo- bie *comparet*, więc po zkonczeni u Iey- druga się má poczynác, ktorá dlá bliskicy kolligacyi z Krolestem Duńskim puł ro- ku trwác będzie. W tym tygodniu dru- kowane publikowáno Mándat, áby się záden, *de transactis* przyszłego Seymu, *sub vadio* 100. tálerow, tak písać iáko y drukowác nie wáżył.

z Moskwy

z Stolicy d. 9. Nov. Szluzy przy káńale *Ladoga* záczęte, iuż do per- fekcyi przyprowadzono y wodę z lezio- row do nich puszczone, więc teraz, zewszád *navigabilis* będąc, dwánašto- lę- nią robotę, około pomienionego ká- nálu miána, zákończono. Syn Hána Táatarskiego (o którym *in antecessum*) w tym tygodniu u Cárowy IeyMći miał áudyencyą, po ktorey záraz kilku Tá- tárow názád expedyowál, z Ordynan- sem, áby się 30. tyšięcy ludzi dále- ku gránicy Perskicy zbližáło; drugie záś 30. tyšięcy w tákiey gotowości byli, áby zá pierwszym rozkázem, másiero- wác mogli. Ochwištrzyni młodey Xięźniczki de *Meklenburg* wczoráy z Gdáńská tu śláncá, po ktorey przyby- ćiu, Cárowá IeyMć jeszcze kilkanáście osob Dworowi Iey przydáła.

z Nie-

z Niemiec.

z Wiednia d. 19. Nov. W przeszłym tygodniu stanął tu z Rzymu Kárdynał d' Alban, który po uczynioney Cesa-rzowi IgoMéi kommissow swoich, relacyi, i zaraz do swego Biskupstwa, *Waltzen* nazwanego, wyjechał. Ze zaś mamy wiadomość, iż na Wołoszy bardzo powiekrze grąsłaie, więc wszystkich Kommandantow w Fortecach Siedmiogrodzkich będących, zaszedł Ordynans, aby granice, dla uchronienia się od tężej infekcyi, na pilnym mieli oku. Z Fortec także *Belgradu* y *Temiswaru* doniesiono, że Sultán Turecki, pozostawiawszy w *Nissu*, *Wiednu* y po innych miyscach 15. tysięcy Woyska, resztę milicyi do *Scutari* nie tylko maszerować kazał, aby się tam z Woyskiem, przeciwko Persom idącym, złączyli, ale też 10. tysięcy ludzi w *Albanie* leżących, do tężej kampanii wybrał. A lubo już dawno o Ianczarzkich w Konstantynopolu rozruchach slychać było, iednakże dotąd, żadney nie mieliśmy pewności, aż się teraz przez ostatniego Kuryerá pokázato, że się 28. Sept. w samu południe człowiek nieiaki podłey kondycyi y w odartym odzieniu, na placu de l' *Hippodrome* czyli wielkim Rynku pokazal y chustkę poszarpaną nad głowę wywilaiając głośno wołał, *Wszyscy? ktorzy BOGA nieśmiertelnego y Proroka jego Machometa adorujecie, podciecie zamięg.* Na co zaraz powstało pospolstwo, sklepy y Kámiennice zamknięto á wżędzić się trwogá pokazała. Do tego się tedy człowicka náprzód 30. kilka osób zgromadziło, ktorzy przez całą noc na wielkim rynku, bez uczynienia najmniejszego excessu stali. Drugiego dnia iáko to 29. *ejsdem* z pospolstwa na 6. set y kilka z temi się pierwszymi złączyło. Dla czego zaraz Sultánowi Wielkiemu w Fortecy *Scutari* á rezydencyi Bášy

w Prowincyi *Albanj* będącemu, o tey rebellii doniesiono, który zaraz po krotkiej z Wielkim Wezyrem konferencyi, iáko by sobie w tym punkcie postąpić miał, do Konstantynopolu wyjechał: gdzie 30. *ejsdem* o 10. godzinie wieczorem, niebárdzo się śpięząc stanął. Co rebellizántom serca dodawało. Tymczasem się komplet ten, już na 2000. rąchował y Ianczarowie widząc wielką Dworu konsternacyą, do strony tychże rebellizántow posłali: zátym dowiedziawszy się przyczyny tey rebellii, zaraz Sultána o głowę Wielkiego Wezyrá, *Reis-Effendi* y Kápitaná Bášy posłali. Pomieniony Sultán niewidząc żadnego sposobu do uspokojenia Ianczarów, wszystkich trzech o których proszono, ściać y ściała ich wywieść kazał, które *in instanti* psom *ad devorandum* wyrzucili, oprócz ostatniego, od matki jego za niemáse pieniądze okupionego. Ponieważ zaś Ianczarowie *animadverterunt*, że tá rzecz dobrym poydźcie skutkiem, ile kiedy im dłużey tym więcej Towarzystwa do nich przybywá, więc z wielkim impetem do Száráiu wpádli, á wiaźwszy Xciá *Mabmutha*, Syná zesłego Sultána Muszáfę z árczatu, na Tronie osadzili, á detronizowanego Sultána do więzienia wprowadzili. Mustę zaś, który miał zgodę uczynić, utopili. Ten tedy noworny Sultán dwóch Zięciow detronizowanego Sultána pierwszego wielkim Wezyrem á drugiego Kápitaná Bášą, Sekretarzem *Staniá* zaś tegoż nieczęśliwego Xciá, *Reis-Effendiego*, de-nominował. Przez co iednak rebellii, już się na 100. Tys. popisuiąc, przed odiażdem kuryerá, iáko w dzień 12. Okt. ieszcze się nie zátamowała była, ile kiedy Ianczarowie przy zezánuicyznych koniunkturách bárdzo *instant*, aby komput ich na 30. Tys. iáko przedtym bywał, wyniesiono, y woyná nie z Persami, ale Chrześcianami prowadzoná byłá.